

**TÜRKMENISTANYŇ BILIM MINISTRIGI
TÜRKMENISTANYŇ INŽENER-TEHNIKI WE ULAG
KOMMUNIKASIÝALARY INSTITUTY**

**“TASSYKLAÝARYN”
Okuw işleri boýunça
prorektor _____ G.Orazow
2021-njy ýylyň _____ nji (y) awgusty**

**“EÜ”, “MUweT”, hünäri üçin
“Nazary mehanika” dersi boýunça**

I Ş M A K S A T N A M A S Y

**Mehanika-tehnologik fakulteti
Umumy tehniki dersler kafedrasy**

II ýyl
III-IV ýarymýyllyk
Umumy okuw 68 sagat
III ýarymýyllyk 36 sagat
IV ýarymýyllyk 32 sagat
Amaly okuw 68 sagat
III ýarymýyllyk 36 sagat
IV ýarymýyllyk 32 sagat
III ýarymýyllykda hasap
IV ýarymýyllykda synag
Hasap-grafiki işler III-IV ýarymýyllykda

Maksatnamany düzen: _____ O.Muhammetnyýazowa

**İş maksatnamasy kafedranyň 2021-njy ýylyň _____ -nji (y) iýulynda bolan
mejlisinde ara alnyp maslahatlaşyldy.**

Kafedra müdürü _____ S.Meredow

**İş maksatnamasy fakultetiň 2021-njy ýylyň _____ -nji (y) iýulynda bolan mejlisinde
ara alnyp maslahatlaşyldy.**

Fakultetiň dekany _____ M.Muhammedow

**Institutyň okuw-usuly topary tarapyndan 2021-njy ýylyň _____ -nji (y) awgustynda
makullanyldy.**

DÜŞÜNDİRİŞ HATY

Hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedowyň parasatly ýolbaşylygynda Berkarar döwletimiziň bagtyýarlyk döwründe ylym-bilimi ösdürmäge aýratyn uly üns berilýär. Çünkü ylym-bilim ähli ösüşlerimiziň, üstünliklerimiziň, rowaçlyklarymyzyň kepilidir.

Hormatly Prezidentimiz ýurdumyzda ylym-bilim ulgamyny ösdürmek bilen baglanyşykly möhüm resminamalary yzygiderli kabul edýär. Bu babatda hormatly Prezidentimiziň 2008-nji ýylyň 14-nji ýanwarynda kabul eden „Türkmenistanda ýokary derejeli hünärmənleri we ylmy işgärleri taýýarlamagy üpjün etmek hem-de ylmy taslamalara döwlet maliye goldawyny bermek hakyndaky“ Kararyna laýyklykda „Türkmenistanda ylmy işgärleri taýýarlamak hakynda Düzgünnamanyň“ tassyklanmagy, 2009-njy ýylyň 15-nji awgustynda „Türkmenistanda ylmy işgäriň hukuk ýagdaýy hakynda“ Kanunyň kabul edilmegi, 2012-nji ýylyň 20-nji dekabrynda geçirilen Ministrler Kabinetiniň mejlisinde „Türkmenistanyň Prezidentiniň Ýaş alymlary goldamak boýunça gaznasy hakyndaky“ Karara gol çekmegi uly ähmiýete eýedir. Ylym ýurdumazy has-da kuwwatlandyrjak, halkymyzy mundan-da eşretli durmuşyň eýesi etmäge mümkünçilik berjek güýcdür. Talyp ýaşlarymyzyň geljekde Watanymyzyň ylymda gazanjak belent ösüşlerine mynasyp goşantlaryny goşmaga taýýar bolmagy, olaryň talyplyk ýyllarynda ylmy işlerini alyp barmagyň usullaryny ele almaklary, öwrenmekleri üçin Türkmenistanyň Inžener-tehniki we ulag kommunikasiýalary institutynyň ähli hünärlерiniň okuň meýilnamalaryna „Nazary mehanika“ dersi girizildi.

Şu iş maksatnamasy “EÜ”, “MUWeT” hünärleri üçin düzüldi.

I. DERSLERİNÝ MAKSADY WE MESELELERİ

1.1. Dersiň okadylmagynyň maksady

Nazary mehanika dersi fizika-matematika dersleriniň toparyna degişli we bu ders inžener hünärmənelerini taýýarlamakda esasy orunlaryň birini eýeleýär. Nazary mehanika tebigy bilimdir, ol tejribelere we synlara esaslanýar hem-de degişli matematiki apparaty ulanýar.

Nazary mehanika dersinde fundamental bilim bermek we umumy dünýägaraýsy giňeltmek üçin mehanikanyň esasy düşunjeleri, kanunlary, olardan gelip çykýan kanunalaýyklyklar öwrenilýär. Alnan bilimler degişli praktiki meseleleri çözmek üçin ulanylýar.

Nazary mehanika dersinde alınan bilimler inžener kadrlaryny taýýarlamakda esasy dersler bolan “Materiallaryň garşılygy”, “Gurluşyk mehanikasy”, “Mehanizmleriň we maşynlaryň nazaryýeti”, “Maşynlaryň detallary we konstruirlemegiň esaslary”, “Gidrawlika”, “Maýyşgaklyk we çeýelik nazaryýeti”, “Gidrodinamika we aeromehanika” we ş.m. dersler üçin esas bolmak bilen, bu derslerde öwrenilýän dürli

desgalary gurmak, mehanizmeliň we maşynlaryň nazaryýeti, suwuklyklaryň we gazlaryň mehanikasy, maýışgaklyk we çeýelik nazaryýeti, durnuklylyk nazaryýeti, maşynlaryň we jaýlaryň wibrasiýasy, radiotekniki ulgamlardaky prosesler, dürli dolandyrylyan we dolandyrylmaýan apparatlaryň ucuşy, gidro we aerodinamika, reaktiw ucuş, asman mehanikasy, düzleýiş nazaryýeti we ş.m. ýaly bölmelerde öwrenilýän soraglaryň hem nazary we amaly esasyny goýýar.

Türkmenistanyň Inžener-tehniki we ulag kommunikasiýalary institutynyň **Mehanika-tehnologik fakultetiniň** okuň meýilnamasyna laýyklykda „Nazary mehanika“ dersine jemi 136 sagat: (III ýarymýyllykda 36 sagat umumy okuň, 36 sagat amaly sapak, IV ýarymýyllykda 32 sagat umumy okuň, 32 sagat amaly sapak) meýilleşdirilendir. Dersiň öwrenilmeginiň netijesinde talyplaryň gelejekde ökde inženerler bolup ýetişmegi göz öňünde tutulýar.

„Nazary mehanika“ dersiniň maksatnamasynda barlag işleri barada giňişleýin düşünje bermek, ylmy nutuklary, ýyllyk işlerini hem-de özbaşdak ylmy işleri ýazmak boýunça nazary hem-de usuly meseleler öz beýanyny tapýar. Talyp nazary kursy öwrenmegiň we saýlap alan temasy boýunça hasaplamlary geçirirmegiň netijesinde , ýyllyk işini ýa-da makala ýazmagy başarmalydyr.

II. DERSIŇ MAZMUNY

2.1. Umumy okuwlaryň mazmuny

T/b	Temalar we olaryň mazmuny	Sagat sany
	III-nji ýarymýyllyk 36 sagat	
1	Tekiz-parallel hereket Jisimiň tekiz-parallel hereketi. Tekiz-parallel hereketiň deňlemesi. Tizlikleriň meýilnamasy. Tekiz figuranyň nokatlarynyň tizlikleriniň proýeksiýalary barada teorema. Tizlikleriň pursatdaky merkezi. Sentriodalar.	2
2	Tekiz-parallel hereket Tizlenmeleriň meýilnamasy. Tizlenmeleriň pursatdaky merkezi. Tizlenmeleriň pursatdaky merkezi polýus hökmünde alnanda tizlenmeleriň meýilnamasy. Käbir hususy ýagdaýlar.	2

	Gozganmaýan bir nokady bolan jisimiň hereketi Eýleriň burçlary. Gozganmaýan bir nokady bolan jisimiň hereketiniň deňlemesi. 3 Eýler-Dalamberiň teoremasы. Sferiki hereketdäki jisimiň nokadynyň tizligi. Sferiki hereketdäki jisimiň nokadynyň tizlenmesи. Aksoidler.	2
4	Erkin gaty jisimiň hereketi Erkin gaty jisimiň hereketiniň deňlemesi. Erkin gaty jisimiň hereketiniň düzüjileri. Erkin gaty jisimiň nokadynyň tizligi. Erkin gaty jisimiň nokadynyň tizlenmesи.	2
5	Nokadyň çylşyrymly hereketi Nokadyň çylşyrymly hereketi. Tizlikleriň goşulyşy hakyndaky teorema. Tizlenmeleriň goşulyşy hakynda Koriolisiň teoremasы. Koriolisiň tizlenmesiniň ugry we ululygy.	2
6	Gaty jisimiň çylşyrymly hereketi Öňe bolan hereketleriň goşulyşy. Öňe bolan we aýlanma hereketleriň goşulyşy. Parallel oklaryň daşynda bolup geçýän aýlanma hereketleriň goşulyşy. Kesişyän oklaryň daşynda bolup geçýän aýlanma hereketleriň goşulyşy.	2
	DINAMIKA	
	Nokadyň dinamikasy	
7	Dinamikanyň esasy düşүnjeleri we kanunlary Dinamikanyň esasy düşүnjeleri. Dinamikanyň esasy kanunlary. Dinamikanyň birinji meselesi. Dinamikanyň ikimji meselesi.	2
8	Nokadyň hereketiniň differensial deňlemesi Nokadyň hereketi wektorlaýyn usulda berlende hereketiň differensial deňlemesi Nokadyň hereketi koordinatalaýyn usulda berlende hereketiň differensial deňlemesi Nokadyň hereketi tebigy usulda berlende hereketiň differensial deňlemesi Dinamikanyň esasy iki meselesiniň matematiki goýluşy we çözülişi. Nokadyň gönüçzykly hereket etmekligi üçin zerur we ýeterlik şertler.	2
9	Nokadyň gönüçzykly hereketi Nokadyň gönüçzykly hereketiniň differensial deňlemesi. Nokadyň wagta bagly güýjüň täsiri astyndaky hereketi. Nokadyň koordinata bagly güýjüň täsiri astyndaky hereketi. Nokadyň tizlige bagly güýjüň täsiri astyndaky hereketi.	2

	Nokadyň yrgyldyly hereketi	
10	Garmoniki yrgyldyly hereket. Yrgyldylaryň fazasy, amplitudasy, periody. Togtaýan yrgyldylar. Togtaýan yrgyldylaryň dekrementi. Mejbury yrgyldylar. Mejbury yrgyldylaryň kritiki ýygyllygy.	2
11	Nokadyň hereket mukdary Nokadyň hereket mukdary. Nokadyň hereket mukdary hakynda teorema. Nokadyň hereket mukdarynyň momenti hakynda teorema. Nokadyň merkezi güýjüň täsiri astyndaky hereketi. Sektorlaýyn tizligiň saklanmak kanuny.	2
12	Mehaniki iş Güýjüň mehaniki işi. Maýyşgaklyk güýjuniň mehaniki işi. Agyrlyk güýjuniň mehaniki işi. Güýjüň kuwwaty. Aýlanýan jisime goýlan güýjüň mehaniki işi we kuwwaty.	2
13	Nokadyň kinetik energiýasy. Nokadyň kinetik energiýasy. Nokadyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakyndaky teorema.	2
14	Potensial güýç meýdany Güýç meýdany. Güýç funksiýasy. Potesial meýdan. Potensial energiýa. Energiýanyň saklanmak kanuny.	2
15	Erkin däl nokadyň hereketi Erkin däl nokadyň hereketi. Birinji differnsial parametr. Erkin däl nokadyň hereketiniň differnsial deňlemesiniň Lagranž formasy. Erkin däl nokadyň hereketiniň differnsial deňlemesiniň Eýler formasy.	2
16	Nokadyň görälik hereketi Göçüme inersiya güýji. Koriolis inersiya güýji. Nokadyň görälik hereketiniň differnsial deňlemesi. Görälik herketde nokadyň kinetik energiýasy hakynda teorema.	2
17	Nokat üçin Dalamber prinsipi Inersiya güýji. Inersiya güýjuniň dekart koordinatalar boýunça düzüjileri. Inersiya güýjuniň tebigy koordinatalar boýunça düzüjileri.	2

	Nokat üçin Dalamber prinsipi.	
	Mehaniki sistemanyň dinamikasy	
18	Mehaniki sistema Mehaniki sistema. Geometriki baglanychykly mehanika sistema. Stasionar we stasionar däl baglanychyklar. İçki we daşky güýçler. Mehaniki sistemanyň massalar merkezi.	2
	Jemi:	36

2.1. Umumy okuwlaryň mazmuny

T/b	Temalar we olaryň mazmuny	Sagat sany
	IV ýarymýyllyk 32 sagat	
1	Inersiya momenti Mehaniki sistemanyň inersiya momenti. Käbir birjynsly jisimleriň inersiya momentleri. Gýugensiň teoremasы. Bir nokatda kesişyän oklara görä inersiya momentler. Inersiya ellipsoidi. Jisimiň baş inersiya oklary.	2
2	Mehaniki sistemanyň massalar merkeziniň hereketi hakynda teorema Mehaniki sistemanyň hereketiniň differensial deňlemesi. Mehaniki sistemanyň massalar merkeziniň hereketi hakynda teorema(wektorlaýyn görnüşi). Mehaniki sistemanyň massalar merkeziniň hereketi hakynda teorema(koordinatalaýyn görnüşi). Mehaniki sistemanyň massalar merkeziniň hereketiniň saklanmak kanuny.	2
3	Mehaniki sistemanyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakynda teorema Mehaniki sistemanyň hereket mukdary. Mehaniki sistemanyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakynda teorema(wektorlaýyn görnüşi) Mehaniki sistemanyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakynda teorema(koordinatalaýyn görnüşi). Mehaniki sistemanyň hereket mukdarynyň saklanmak kanuny.	2
4	Mehaniki sistemanyň hereket mukdarlarynyň baş momentiniň üýtgemegi hakynda teorema Mehaniki sistemanyň hereket mukdarlarynyň nokada görä baş momenti(kinetik moment)	2

	Mehaniki sistemanyň hereket mukdarlarynyň oka görä baş momenti(kinetik moment) Mehaniki sistemanyň hereket mukdarlarynyň baş momentiniň üýtgemegi hakynda teorema(momentler teoreması). Gozganmaýan okuň daşynda aýlanýan jisimiň kinetik momenti.	
5	Mehaniki sitemanyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakynda teorema Mehaniki ssitemanyň kinetik energiýasy. Gaty jisimiň dürli hereketlerinde onuň kinetik energiýasy. Mehaniki ssitemanyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakynda teorema(differensial görnüşi). Mehaniki ssitemanyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakynda teorema(integrirlenen görnüşi). Käbir hususy ýagdaýlar.	2
6	Mehaniki sistemanyň potensial meýdanda hereketi Güýç meýdany. Güýç funksiýasy. Potensial meýdan. Ekwipotensial üstler. Energiýanyň saklanmak kanuny.	2
7	Mehaniki sistema üçin Dalamberiň prinsipi Mehaniki sistema üçin Dalamberiň prinsipi. Inersiya güýçleriniň baş wektory. Inersiya güýçleriniň baş momenti. Dinamiki güýçleri kesgitlemek.	2
8	Gaty jisimiň hereketiniň differensial deňlemesi Gozganmaýan okuň daşynda aýlanýan jisimiň hereketiniň differensial deňlemesi. Fiziki maýatnik. Fiziki maýatnigiň hereketiniň differensial deňlemesi. Kiçi yrgyldylar.	2
9	Gaty jisimiň hereketiniň differensial deňlemesi Tekiz- parallel hereketiň düzüjileri. Tekiz- parallel hereketiň deňlemesi. Tekiz-parallel hereketiň kinematiki häsiýetnamalary. Tekiz- parallel hereketiň differensial deňlemesi.	2
	Analitiki mehanikanyň esaslary.	
10	Mümkin bolan orunuýtgetmeler prinsipi Umumylaşdyrylan koordinatalar. Mehaniki sistemanyň erkinlik derejesi. Mümkin bolan orunuýtgetmeler düşünjesi. Ideal baglanyşyklar.	2

	Mümkin bolan orunüýtgetmeler prinsipi. Statikanyň umumy deňlemesi..	
11	Dinamikanyň umumy deňlemesi Umumylaşdyrylan güýçler. Umumylaşdyrylan güýçleri kesgitlemek . Umumylaşdyrylan koordinatalarda mehaniki sistemanyň deňagramlyk şerti. Dinamikanyň umumy deňlemesi.	2
12	Lagranjyň 2-nji görnüşli deňlemeleri Umumylaşdyrylan inersiýa güýçler. Skalýar köpeltmek hasylynyň häsiyetleri(gaýtalamak). Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemeleri. Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemesini düzmeklägiň tertibi.	2
13	Lagranjyň 2-nji görnüşli deňlemeleri Potensial meýdan. Potensial güýçler. Mehaniki sistema tasir edýän güýçler potensial bolanda Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemeleri.	2
14	Erkinlik derejesi bire deň bolan mehaniki sistemanyň kiçi yrgyldylary Deňagramlyk ýagdaýynyň durnuklylygy. Lagranž-Dirihleniň teoremasы. Erkinlik derejesi bire deň bolan mehaniki sistemanyň kiçi yrgyldylary. Umumylaşdyrylan kinetik energiýa. Umumylaşdyrylan potensial energiýa. Togtaýan yrgyldylar. Mejbury yrgyldylar.	2
	Urgy nazaryýetiniň esaslary	
15	Urgy nazaryýetiniň esasy deňlemesi Urgy güýçler. Urgy impulsy. Urgy nazaryýetiniň esasy deňlemesi. Urgyda mehaniki sistemanyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakyndaky teorema. Momentler teoremasы.	2
16	Karnonyň teoremasы Urgyda dikeldiji koeffisiýent. Gozganmaýan üste bolan urgy. Iki jisimiň göni merkezi urgusy. Absolýut maýyşgak däl urgy. Urguda kinetik energiýanyň ýitgisi. Karnonyň teoremasы.	2
	Jemi:	32

2.2. Amaly sapaklaryň mazmuny

T/b	Temalar we olaryň mazmuny	Sagat sany
	III ýarymýyllyk 36	
1	Gozganmaýan nokady bolan jisimiň hereketi (sferiki hereket) 1. Eýler-Dalamberiň teoreması. 2. Pursatdaky aýlanma oky. 3. Gozganmaýan nokady bolan jisimiň nokadynyň tizligi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. I kitap (Statika. Kinematika). –A.: Türkmen döwlet neşiryát gullugy, 2018 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
2	Gozganmaýan nokady bolan jisimiň hereketi (sferiki hereket). 1. Gozganmaýan nokady bolan jisimiň nokadynyň aýlanma tizlenmesi. 2. Gozganmaýan nokady bolan jisimiň nokadynyň oka ymtylýan tizlenmesi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. I kitap (Statika. Kinematika). –A.: Türkmen döwlet neşiryát gullugy, 2018 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
3	Nokadyň çylşyrymly hereketi (tizlikleriň goşulyşy) 1. Nokadyň görälik hereketi. 2. Görürme hereket. 3. Tizlikleriň goşulyşy. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. I kitap (Statika. Kinematika). –A.: Türkmen döwlet neşiryát gullugy, 2018 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по	2

	теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	
4	Nokadyň çylşyrymly hereketi (tizlenmeleriň goşulyşy). 1. Nokadyň görälik tizlenmesi. 2. Nokadyň göçürme tizlenmesi. 3. Göçürme hereketi öňe bolan hereket bolanda nokadyň tizlenmesi hakyndaky teorema. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. I kitap (Statika. Kinematika). –A.: Türkmen döwlet neşiryat gullugy, 2018 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
5	Nokadyň çylşyrymly hereketi (tizlenmeleriň goşulyşy). 1. Göçürme hereketi öňe bolan hereket bolmadyk halatynda nokadyň tizlenmesi hakyndaky koriolisiniň teoremasы. 2.Nokadyň koriolis tizlenmesiniň ugry we ululygy. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. I kitap (Statika. Kinematika). –A.: Türkmen döwlet neşiryat gullugy, 2018 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
6	Gatyjisimiň hereketleriniň goşulyşy. 1.Öňe bolan kereketleriň goşulyşy. 2.Öňe bolan we aýlanma hereketleriň goşulyşy. 3.Kinematiki jübüt. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. I kitap (Statika. Kinematika). –A.: Türkmen döwlet neşiryat gullugy, 2018 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2

DINAMIKA		
Nokadyň dinamikasy		
7	Dinamikanyň I-nji meselesi. 1.Nokadyň hereketi koordinatalaýyn usulda berlende täsir edýän güýji kesgitlemek(Nýutonyň 2-nji kanuny). 2. Nokadyň hereketi tebigy usulda berlende täsir edýän güýji kesgitlemek(Nýutonyň 2-nji kanuny). Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
8	Dinamikanyň II-nji meselesi 1.Dinamikanyň II-nji meselesiniň matematiki goýulyşy (Koşiniň meselesi). 2.Başlangyç tizlik. 3.Başlangyç koordinata. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
9	Dinamikanyň II-nji meselesi. 1.Dinamikanyň II-nji meselesini tebigy koordinatalarda öwrenmek. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2

	Nokadyň yrgyldyly hereketi 1.Yrgyldyly hereketiň ampilitudası, periody, ýygylıgy. 2.Garmoniki yrgyldyly hereket. Edebiyatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugu, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	
10	Nokadyň yrgyldyly hereketi 1.Togtaýan yrgyldyly hereket. 2.Mejbury yrgyldaýan hereket. Edebiyatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugu, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
11	Nokadyň yrgyldyly hereketi 1.Togtaýan yrgyldyly hereket. 2.Mejbury yrgyldaýan hereket. Edebiyatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugu, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
12	Nokadyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakyndaky teorema 1.Nokadyň hereket mukdary. 2. Nokadyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakyndaky teorema. Edebiyatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugu, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
13	Nokadyň hereket mukdarynyň momentiniň üýtgemegi hakyndaky teorema 1. Nokadyň hereket mukdarynyň momenti. 2. Nokadyň hereket mukdarynyň momentiniň üýtgemegi hakyndaky teorema. Edebiyatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý.	2

	2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	
14	Nokadyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakyndaky teorema 1. Nokadyň kinetik energiýasy. 2. Nokadyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakyndaky teorema. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
15	Nokadyň görälik hereketi 1. Nokadyň görälik hereketi. 2. Nokadyň görälik hereketinde onuň kinetik energiýasynyň üýtgesmesi hakyndaky teorema. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
16	Mehaniki sistemanyň dinamikasy Mehaniki sistemanyň massalar merkeziniň hereketi 1. Mehaniki sistemanyň massalar merkeziniň koordinatalary. 2. Mehaniki sistemanyň massalar merkeziniň hereketi hakyndaky teorema. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г.	2

	4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	
17	Mehaniki sistemanyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakyndaky teorema 1. Mehaniki sistemanyň hereket mukdarlarynyň baş wektory(hereket mukdary). 2. Mehaniki sistemanyň hereket mukdarynyň üýtgemegi hakyndaky teorema. Edebiyatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
18	Mehaniki sistemanyň kinetik momentiniň üýtgemegi hakyndaky teorema. 1. Mehaniki sistemanyň kinetik momenti. 2. Gozganmaýan okuň daşyndan aýlan jisimiň kinetik momenti. 3. Mehaniki sistemanyň kinetik momentiniň üýtgemegi hakyndaky teorema. Edebiyatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
	Jemi:	36

2.2. Amaly sapaklaryň mazmuny

T/b	Temalar we olaryň mazmuny	Sagat sany
	IV ýarymýyllyk 32 sagat	

1	Mehaniki sistemanyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakyndaky teorema 1. Mehaniki sistemanyň kinetik energiýasy. 2. Mehaniki sistemanyň hereketiniň görnüşine laýyklykda onuň kinetik energiýasy (öňe bolan hereket, aýlanma hereketi, tekiz-parallel hereketi). Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
2	Mehaniki sistemanyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakyndaky teorema 1.Mehaniki sistemanyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakyndaky teorema. 2. Mehaniki sistemanyň kinetik energiýasynyň üýtgemegi hakyndaky teoremalaryň hususy görnüşleri. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
3	Mehaniki sistema üçin Dalamberiň prinsipi 1.Inersiya güýji(görnüşleri). 2.Material nokat üçin Dalamberiň prinsipi. 3. Mehaniki sistema üçin Dalamberiň prinsipi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2

	Dinamiki reaksiýa güýçlerini kesgitlemek 1. Gozganmaýan okuň daşyndan aýlanýan jisimiň nokatlarynyň inersiýa güýçleri. 2. Dinamiki reaksiýa güýçlerini kesgitlemek.	
4	Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
5	Gaty jisimiň hereketiniň differensial deňlemesi (gozganmaýan okuň daşynda aýlanma hereketi) 1. Nýutonyň 2-nji kanunynyň differensial görnüşi. 2. Gozganmaýan okuň daşynda aýlanma hereketiniň differensial deňlemesi. 3. Fiziki maýatnik.	2
6	Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
7	Gaty jisimiň hereketiniň differensial deňlemesi (tekiz-parallel hereket) 1.Tekiz-parallel hereketiniň differensial deňlemesi.	
	Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
	Analitiki mehanikanyň esaslary	
7	Mümkin bolan orunuýtgetmeler prinsipi	2

	1. Nokadyň mümkün bolan orunüýtgetmesi. 2. Mehaniki sistemanyň umumylaşdyrylan koordinatalary. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	
8	Mümkin bolan orunüýtgetmeler prinsipi 1. Koordinatalaryň wariasiýalary. 2. Mümkin bolan orunüýtgetmeler prinsipi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
9	Dinamikanyň umumy deňlemesi 1.Dinamikanyň umumy deňlemesi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
10	Dinamikanyň umumy deňlemesi 1.Dinamikanyň umumy deňlemesi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г.	2

	4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	
11	Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemesi 1. Mehaniki sistemanyň umumylaşdyrylan koordinatlarda deňagramlaşmak şerti. 2. Umumylaşdyrylan güýçler. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
12	Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemesi 1.Mehaniki sistema potensial bolanda Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemesi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
13	Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemesi 1. Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemesi. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliyew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
	Erkinlik derejesi bire deň bolan mehaniki sistemanyň kiçi yrgyldylary 1. Yrgyldyly hereketiň diferensiýal deňlemesi.	

14	Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
15	Erkinlik derejesi ikä deň bolan mehaniki sistemanyň kiçi yrgyldylary 1. Umumylaşdyrylan kinetik energiýa. 2. Umumylaşdyrylan potensiýal energiýa. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
16	Urgy hadysasy. Karnonyň teoremasы 1. Urgy nazaryyetiniň esasy deňlemesi. 2. Urgyda kinetik energiýanyň ýitgisi hakynda Karnonyň teoremasы. Edebiýatlar 1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý. 2. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). –A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2019 ý. 3. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г. 4. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.	2
	Jemi:	32

III. 1. GÖRKEZME ESBAPLARYŇ SANAWY

1. Temalara degişli prezentasiýalar
2. Derse degişli animasiýalar

III. 2. Hasap-çyzgy işleriniň ähtimal sanawy.

1-nji bölüm. Statika.

T/b	Ady
S-1	Gaty jisimiň daýançlarynyň reaksiýalaryny kesgitlemek
S-2	Tekiz fermada daýançlaryň reaksiýalaryny we sterženlerindäki güýçleri kesgitlemek
S-3	Düzme konstruksiýanyň daýançlaryndaky reaksiýalary kesgitlemek (iki jisimli ulgam)
S-6	Güýçleriň ulgamyny ýönekeý görnüşe getirmek
S-7	Gaty jisimiň daýançlarynyň reaksiýalaryny kesgitlemek
S-8	Jisimiň agyrlyk merkezini kesgitlemek

2-nji bölüm. Kinematika.

T/b	Ady
K-1	Nokadyň herekediniň berlen deňlemesi boýunça onuň tizligini we tizlenmesini kesgitlemek
K-2	Öne we aýlanma hereketlerde gaty jisimiň nokatlarynyň tizliklerini we tzilenmelerini kesgitlemek
K-3	Tekiz mehanizmiň kinematiki derňewi
K-5	Eýleriň deňlemeleri boýunça gaty jisimiň herekediniň we onuň nokatlarynyň kinematiki häsiýetnamalaryny kesgitlemek
K-7	Nokadyň absolýut tizligini we absolýut tizlenmesini kesgitlemek

3-nji bölüm. Dinamika.

T/b	Ady
D-1	Hemişelik güýçleriň täsiri astynda bolan material nokadyň herekediniň differensial deňlemelerini integrirlemek
D-2	Üýtgeýän güýçleriň täsiri astynda bolan material nokadyň herekediniň deňlemelerini integrirlemek
D-3	Material nokadyň yrgyldyly herekedini derňemek
D-4	Material nokadyň otnositel herekedini derňemek
D-5	Herekediň mukdarynyň üýtgemegi baradaky teoremany material nokadyň tizligini kesgitlemekde ulanmak
D-6	Dinamikanyň esasy teoremlaryny material nokadyň herekedini derňemekde ulanmak
D-7	Massalar merkeziniň herekedi baradaky teoremany mehaniki ulgamyň herekedini derňemekde ulanmak
D-8	Herekediň mukdarynyň üýtgemegi baradaky teoremany mehaniki ulgamyň herekedini derňemekde ulanmak
D-9	Kinetiki momentiň üýtgemegi baradaky teoremany gaty jisimiň burç tizligini kesgitlemekde ulanmak

D-10	Kinetiki energiýanyň üýtgemegi baradaky teoremany mehaniki ulgamyň herekedini derňemekde ulanmak
D-11	Gaty jisimiň öne we aýlanma hereketlerini derňemek
D-12	Gaty jisimiň tekiz herekedini derňemek
D-16	Dalamberiň prinsipini baglanyşyklaryň reaksiýalaryny kesgitlemekde ulanmak
D-17	Gaty jisim gozganmaýan okuň daşynda aýlananda daýançlaryň reaksiýalaryny kesgitlemek
D-18	Dinamikanyň teoremalaryny we prinsiplerini mehaniki ulgamyň herekedini derňemekde ulanmak
D-21	Erkinlik derejesi ikä deň bolan mehaniki sistemanyň hereketini derňenekde Lagranžyň 2-nji görnüşli deňlemesini ulanmak.

Öý işleri we barlag işleri

Sapaklaryň özleşdirilişini has-da gowulandyrmak, meseleleri çözümeň endiklerini kämilleşdirmek hem-de okuwyň netijeliliginizi yzygideri barlamak üçin her bir amaly sapakda talyplara degişli öý işleri berilýär. İşler [6] çeşmeden ýa-da kafedra tarapyndan bellenilen başga çeşmeden alynyar. Öý işiniň ýerine ýetirilişini amaly sapagy geçirýän mugallym yzygiderli barlaýar.

Dersiň öwrenilýän döwründe talyplaryň okuň işlerini barlamak her ýarymýyllykda 3gezek aralyk jemlemeler(attestasiýalar) geçirilýär.

Sapagyň hilini ýokarlandyrmaç üçin ulanylýan elektron enjamlar we maglumatlar

1. Interaktiw tagtasy;
2. Proýektor, bimmer;
3. Power point programmasyny ulanyp edilen prezentasiýalar;
4. Elektron çyzgylary;
5. Wideo ýazgylary;
6. Elektron kitaplar;
7. Planşet;
8. Elektron galam;
9. Tejribe-önümçilik ýazgysy;
10. Elektron test
11. Internet, internet maglumatlary;
12. Multimedia enjamlar.

III. EDEBIÝAT

Esasy

1. Türkmenistanyň Konstitusiýasy. Aşgabat, 2008 ý.
2. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüňin täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. I tom. Aşgabat, 2008 ý.
3. Gurbanguly Berdimuhamedow. Ösüňin täze belentliklerine tarap. Saýlanan eserler. II tom. Aşgabat, 2010 ý.
4. Gurbanguly Berdimuhamedow. Paýhas çeşmesi. Aşgabat, 2016 ý.
5. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. I kitap (Statika. Kinematika). Aşgabat 2018 ý.
6. Ataýew H., Kuliýew N. Nazary mehanikadan meseler. II kitap (Dinamika). Aşgabat 2019 ý.
7. Мещерский И.В. Сборник задач по теоретической механике. М.2008 г.
8. Диевский В.А., Малышева И.А „теоретическая механика. Сборник задач” М.2009г
9. Яблонский А.А Сборник заданий для курсовых работ по теоретической механике: Учебное пособие для технических вузов. М. 2006 г.
10. Тарг С.М. Краткий курс теоретической механики. М., 2010 г.
11. D.Glyjow,A.Akmuhammedow, H.Atáyew. Nazary mehanika. Aşgabat,2003 ý.
12. A.Bazarow, M.Almazow, A.Işangulyýew. Nazary mehanika. Aşgabat, 2017 ý.
13. Добронравов В.В., Никитин Н.Н. Курс теоретической механики. М., 1983 г.
- Яблонский А.А. Курс теоретической механики. – М., 2008 г.

Okuw saýtlary: <https://mipt.ru> > theoretical_mechanics.

<https://www.theormech.math.msu.su>

<https://sites.google.com>.

<https://www.belstu.by> > faculties > htit

<https://tm.spbstu.ru> > „Теоретическая Механика”

V. Ýarymýyllykdaky barlaglaryň atlary

II ýarymýyllyk

1. Güýjüň momenti.
2. Güýçler sistemasyň merkeze getirilişi.
3. Tekiz güýçler sistemasyň deňagramlaşmak şerti.
4. Sürtülme.
5. Nokadyň hereketiniň berlis usullary.
6. Egriçyzykly koordinatalar.

III ýarymýyllyk

1. Gozganmaýan nokady bolan jisimiň hereketi (sferiki hereket).
2. Nokadyň çylşyrymlı hereketi.
3. Dinamikanyň esasy kanunlary.
4. Nokadyň hereketiniň differensial deňlemesi.
5. Nokadyň hereket mukdary.
6. Nokadyň kinetik energiyasy.
7. Mehaniki sistemanyň hereket mukdary.
8. Mehaniki sistemanyň kinetik energiyasy.

VI ýarymýyllyk

9. Dinamikanyň umumy deňlemesi.
10. Lagranžyň ikinji görnüşli deňlemeleri.

V. Okuw-derňew işleriniň atlary

13. Ýugnanýan güýçler sistemasy.
14. Jübüt güýçler.
15. Tekiz düýçler sistemasy.
16. Giňişlikdäki güýçler sistemasy.
17. Sürtülme.
18. Agyrlyk merkezi.
19. Nokadyň kinematikasy.
20. Tekiz-parallel hereket.
21. Sferiki hereket.
22. Erkin gaty jisimiň hereketi.
23. Nokadyň dinamikasy.
24. Mehaniki sistemanyň dinamikasy.
25. Analitiki mehanikanyň esaslary.